

“No hi ha un comú denominador de les creences”

Jordi Corominas, autor del llibre
“Entre els déus i el no-res”, de Fragmenta Editorial

MAC
Barcelona

“El llibre és un mapa de conceptes que al segle XXI no volen dir el mateix que al segle XX o anteriorment”

“En el camí anem fent l'experiència de la nostra creença com quan anem a caçar bolets”

Jordi Corominas és doctor en Filosofia. És professor a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona i codirector de la revista *Perifèria*. Acaba de publicar el llibre *Entre els déus i el no-res. Religions, espiritualitats, ateïsmes*, de Fragmenta Editorial.

El llibre vol ser una mena de brúixola per orientar el lector dins del maremagnum de religions, espiritualitats i ateïsmes que hi ha avui dia?

Exactament. És com un mapamundi de les creences últimes que ha anat provant la humanitat, però intentant descriure el nucli de cada creença. És potser la diferència amb un historiador o un sociòleg. Als filòsofs ens agrada detectar l'essència de les coses. I també és un mapa de conceptes que al segle XXI no volen dir el mateix que al segle XX o anteriorment. Espiritualitat, ateïsmes, laïcitat, religió, mística, indiferència... tenen avui un significat que cal precisar, ja que, si no, enterboleixen qualsevol diàleg. El mapamundi, però, té un defecte: serveix per situar-nos mínimament, però si vull fer un viatge o una excursió a peu necessito mapes més petits. Per això, he procurat presentar una biografia acurada per aprofundir en el camí que més interressi a cadascú.

Una obra amb un punt de vista diferent...

A diferència de molts llibres d'aquest caire on la metàfora dominant és la d'una muntanya al cim de la qual (divinitat, espiritualitat pura) s'hi pot accedir per molts camins, la metàfora dominant en el meu és la d'un bosc on ens trobem tots plegats

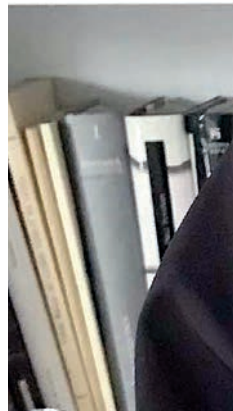
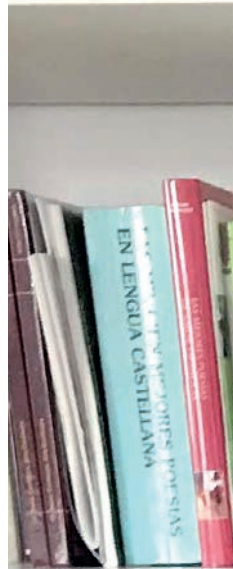
a l'entrada, com quan anem a buscar bolets. Després apareixen múltiples corriols, se n'obren de nous, alguns s'entrecreuen, d'altres es perden, en alguns es troba una mica del que es busca, en d'altres omplim la cistella i en alguns et desesperes, no trobes res o et perds completament. No hi ha, per tant, un comú denominador de les creences. Algunes són absolutament oposades. No hem de tenir por a la diversitat, a la diferència, sempre que introduïm un cert dubte (distància de la pròpia creença) i que respectem i fins i tot admirem les altres quan no són destructives o serveixen al poder de torn.

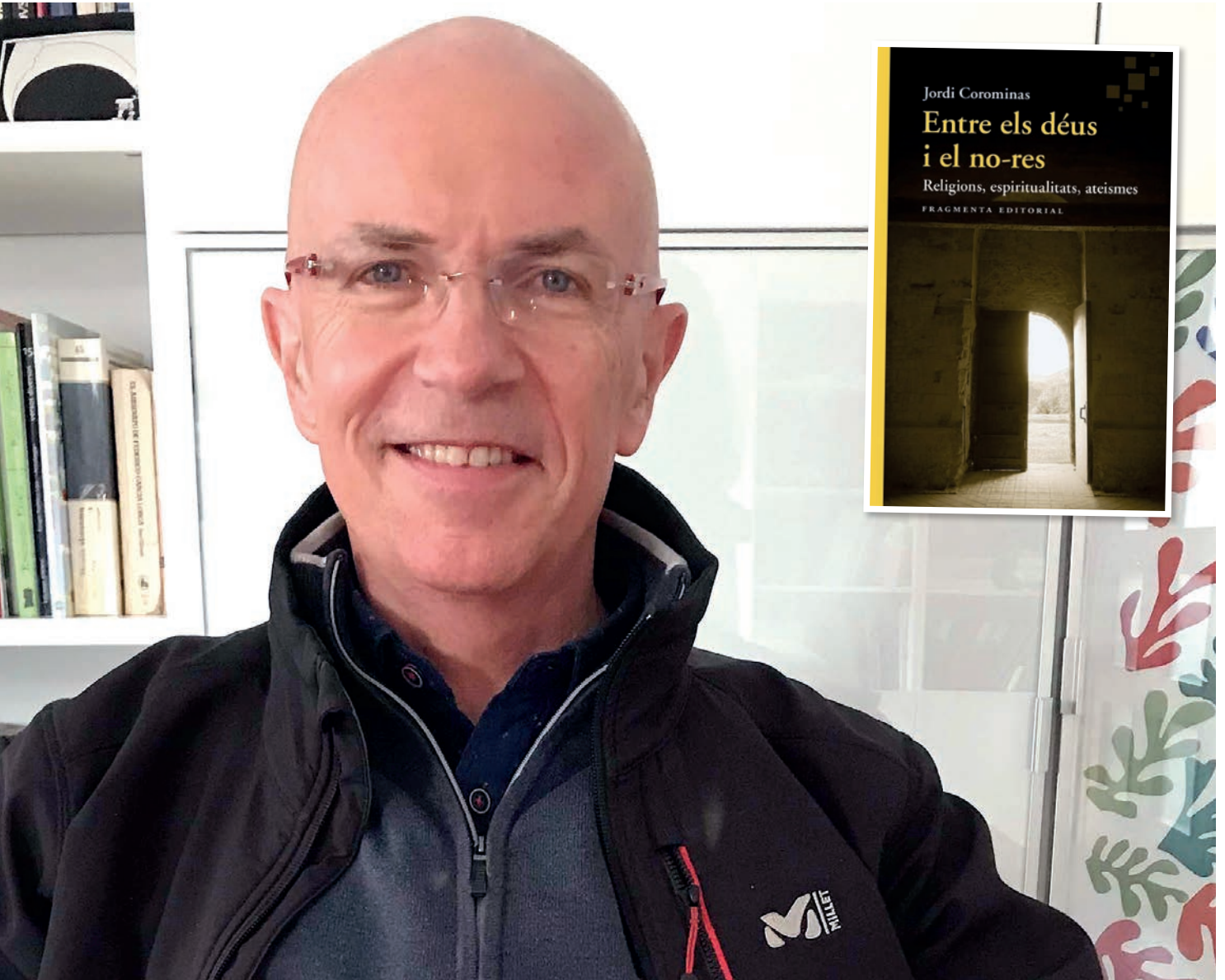
Aquestes cosmovisions poden arribar a enriquir-se mútuament o s'ignoren entre elles?

Sí i no. Hi ha cosmovisions que s'ignoren completament entre elles (i en molts casos millor!) i n'hi ha que s'enriqueixen mútuament. El punt de trobada és al començament, a l'entrada del bosc. També cal dir que un cristià, per exemple, pot trobar-se més a prop de determinats ateïsmes que no de determinades religions i a la inversa. Hi ha ateus que se senten més pròxims de determinades formes cristianes que de molts camins ateus. En el camí anem fent l'experiència de la nostra creença com quan anem a caçar bolets, on sovint ens entrecreuem amb d'altres boletaires, que tant ens poden donar bones indicacions per trobar bolets com destorbar-nos.

Omplen de sentit la nostra existència.

En la definició de religió que intento justificar en el llibre, dic que aquesta es caracteritza per donar un

sentit últim (salvació, justificació de l'existència...) que prové "de fora". La persona religiosa entén que la vida té algun sentit. Hi ha algunes religions sense Déu, ni déus, ni poders sagrats, però no n'hi ha cap sense sentit. L'ateu (quan no és un religiós disfressat) nega que la nostra vida tingui algun sentit donat. Se l'ha d'inventar completament o confessar que la vida és absurda.

És possible viure sense creure absolutament en res?

L'únic dogma conscient que hi ha en el llibre és que tothom "viu" una creença última. Ortega y Gasset ho diu molt bé: "Les idees es tenen, però en les creences s'és." Quan parlo de creença ho faig referint-me al seu sentit etimològic: allò pel qual vivim i donem el "cor". És clar, hi ha molta gent, ara i sempre, que és "indiferent". Una de les originalitats del meu llibre, seguint al meu mestre Xavier Zubiri, és que la indiferència pot ser

quelcom seriós. Però fixem-nos en dues coses: l'indiferent aposta per la vida, per tirar endavant; i que no pensi en què creu últimament (en què posa el cor) no vol dir que no cregui en res.

Vostè afirma que "la sorprenent interpretació cristiana és que Déu s'identifica totalment amb Jesús, també en el moment de la creu i la mort". És aquest el punt neuràlgic de la religió cristiana?

Certament, és el nucli del cristianisme. I el seu escàndol. És molt contracultural que a "Déu", que normalment encarna el poder suprem, s'hi arribi a través d'un crucificat que, segons els cristians, s'identifica amb cos, ànima i esperit (totalment) amb ell. Déu, per la seva pròpia naturalesa, no pot morir, ni fracassar, ni identificar-se amb la sort de la púrria o dels esclaus, ni mostrar-se com a impotent. Si alguna cosa manifesten les coses sagrades en totes les religions és el seu poder.

El llibre inclou una selecció de textos que ajuden el lector a acostar-se a aquestes tradicions espirituals i filosòfiques.

Sí, vull mostrar alguns dels rastres que han anat deixant les tradicions espirituals en aquesta recerca de sentit de la humanitat des de la nit dels temps. Crec que ajuden molt a comprendre l'explicació i a anar al cor de la creença. Karl Rahner deia que ser religiós era creure que significa alguna cosa parlar en l'inacabable desert del silenci de Déu. En el meu llibre, que no és una filosofia de les religions, sinó una filosofia de les creences últimes, ja siguin aquestes agnòstiques, indiferents o atees, es recullen algunes de les "flors" dels religiosos, però també la d'alguns atees que en el silenci només poden experimentar l'eco de la seva pròpia veu. Lévinas, un filòsof jueu, deia que la major glòria de Déu era l'existència de l'ateu. Tots som aventurers i cap aventura ens és aliena.